

Martinová, Ina

Preklady diel Dominika Tatarku do cudzích jazykov

In: *Dominik Tatarka v souvislostech světové kultury : (jazyk - styl - poetika - politika)*. Pospíšil, Ivo (editor); Zelenková, Anna (editor). V Tribunu EU vydání první Brno: Tribun EU, 2013, pp. 183-185

ISBN 978-80-263-0385-5

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/digilib.81540>

Access Date: 12. 03. 2025

Version: 20250223

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Preklady diel Dominika Tatarku do cudzích jazykov

INA MARTINOVÁ (BRATISLAVA)

Kľúčové slová

60. roky – vstup vojsk Varšavskej zmluvy – podpísanie Charty 77 – persona non grata -- samizdaty – nové vydania

Key words

1960s – Warsaw Pact troops invasion – signing Charter 77 – persona non grata -- samizdats – 100th Anniversary

Abstrakt

Tatarkove prózy začali vychádzať v prekladoch v 60. rokoch, krátko po ich slovenskom vydaní. Pre svoj nesúhlasný postoj k vstupu vojsk Varšavskej zmluvy do Československa roku 1968 a pre podpísanie Charty 77 sa Tatarka stal personou non grata a jeho nové texty vychádzali len samizdatom alebo v zahraničí. Nová éra vo vydávaní Tatarkových nepublikovaných rukopisov nastala až v poslednom období a jeho storočnica (2013) zrejme povedie k zvýšenému záujmu o preklady do iných jazykov.

Abstract

Tatarka's prose works appeared in foreign translations already in the 1960s, shortly after their Slovak publication. Due to Tatarka's disapproval with the invasion of the Warsaw Pact troops to Czechoslovakia in 1968 and after signing the Charter 77 he became persona non grata and his new writings could appear only in samizdat editions or published abroad. New era in publishing Tatarka's writings has started only recently and his 100th Anniversary of birth (2013) may lead to new interest in translating his works.

Diela Dominika Tatarku začali vychádzať v preklade do cudzích jazykov už v 60. rokoch minulého storočia, čiže relatívne krátko po ich pôvodnom slovenskom vydaní. Svedčia o tom preklady románov z obdobia po

druhej svetovej vojne a budovania socializmu, a to románu *Farská republika*, ktorý vyšiel po nemecky (*Die Pfaffenrepublik*, Praha: Artia 1960), po ukrajinsky (*Popivska republika*, SPV, Prešov 1961) a po rusky (*Respublika popov*, Moskva: Progress 1966); románu *Družné letá* (*Na krylach družby*, Kyjiv: Radjanskij pysmennik 1963); románu *Prútené kreslá*, ktorý vyšiel po nemecky (*Korbsessel*, Berlin: Neues leben 1965) a po poľsky (*Wiklinowe fotele*, Warszawa: Czytelnik 1965).

Po roku 1968 upadol Dominik Tatarka do nemilosti pre svoj vyhranený odmietavý postoj k okupácii Československa spojeneckými vojskami Varšavskej zmluvy a po podpise Charty 77 sa stal personou non grata nielen v rámci oficiálne vychádzajúcej literatúry, ale aj oficiálnej kultúry na Slovensku. Diela, ktoré v tomto období napísal až do svojej smrti na jar 1989, vychádzali v podobe samizdatov alebo v zahraničných vydavateľstvách v Toronte, Mníchove a Kolíne nad Rýnom. Za jeho života vyšiel ešte v roku 1986 francúzsky preklad románu *Démon súhlasu* (*Le demon de consentement*, Bruxelles: Editions Talus d'Approche 1986) a ďalší francúzsky preklad, tentoraz románu *Prútené kreslá* pod názvom *Une saison* á Paris: Editions de l'Aube, až po jeho smrti roku 1993.

Dalo by sa predpokladať, že po Nežnej revolúcii začnú knihy D. Tataruku opäť vychádzať v obnovených vydaniach, či v prvých slovenských vydaniach titulov, ktoré vyšli len v zahraničí a neboli dostupné širokej verejnosti a že sa jeho diela začnú výraznejšie prekladať aj do iných jazykov. No nestalo sa tak, a nebolo to pre nezáujem vydavateľov, ale pre nehody medzi dedičmi autorských práv. Preto Tatarkove knihy po roku 1989 vychádzali len sporadicky a o prekladoch z tohto obdobia nemáme žiadne záznamy.

Literárne informačné centrum v Bratislave (LIC) totiž podporuje prostredníctvom grantov komisie SLOLIA vydávanie diel slovenskej literatúry v zahraničí tým, že prispieva zahraničným vydavateľom na pokrytie časti ich nákladov na vydanie prekladu. Od roku 1996 takto LIC podporilo vydanie 450 titulov diel slovenských autorov preložených do 30 jazykov. Nebol však medzi nimi ani jeden titul Dominika Tataruku. Zdá sa však, že situácia sa začína meniť. Už roku 2009 vydalo Artfórum nové vydanie románu *Panna zázračnica* a pri príležitosti 100. výročia autorovho narodenia vyjdú v roku 2013 v Artfóre jeho *Navrávačky* a LIC vydá *Písачky pre milovanú Lauru*. Neoficiálne sme sa dozvedeli o pripravovanom preklade Tatarkovej prózy do japončiny a veríme, že jeho najlepšie diela si teraz nájdu cestu do sveta. LIC chce pri tejto ceste aktívne pomáhať. Veríme, že obavy Dominika Tataruku, ako ich tlmočil literárny vedec Peter

Zajac v dokumentárnom filme o D. Tatarkovi, keď povedal, že Tatarka sa najväčšmi bál toho, aby sa naňho nezabudlo, sa nenaplnia.

